

roman

Olive & Jo

JENNIFER WRIGHT

1

Olive

Oktober 1944

Het leger nam op een zondag zijn intrek in ons huis.

Zo zei oom Herschel het. Alsof het leger een gelukkig gezinnetje was dat op zoek was naar een huis en nu een prachtig optrekje had gevonden. Alsof de soldaten niet gewoon binnen waren gekomen en ons huis in bezit hadden genomen, met de bewering dat de regering het nodig had voor de oorlogsinspanningen. Oom Herschel kon zeggen wat hij wilde. Ik vond het gewoon stelen.

Ik was op de hooizolder toen ze kwamen. Ik was bezig dingen aan de kant te duwen en het stof en de vogelpoep van jaren weg te vegen, in een poging ruimte te maken voor dozen met dingen die we niet in het huis mochten laten. Want ons huis, en meer dan driekwart van ons land, was niet meer van ons. Het was nu het eigendom van de Amerikaanse overheid.

‘Olive!’ Ma’s stem klonk buiten, net onder het raam.

Ik gaf geen antwoord, maar sprong over een gat in de vloer van de zolder – een van de dingen die we door tijd- en geldgebrek niet konden repareren – en gooide met een plof een zak oud graan in een hoek neer. Stof dwarrelde omhoog en lichtte op in de middagzon.

‘Olive, kom naar beneden. Je broer maakt het daar wel af. Je moet me helpen de laatste spullen in de *casita* te zetten.’

Ik stak mijn hoofd door de smalle opening. ‘Laat Avery het maar doen. Ik zit nu al boven.’

Ma hield haar hand boven haar ogen en keek me aan. ‘Avery is sterker dan jij. Het is voor hem makkelijker om die dozen langs de ladder naar boven te sjouwen. Bovendien –’

Haar woorden werden onderbroken door een rommelend geluid in de verte. Zij en ik draaiden ons tegelijk om en keken waar het rumoer vandaan kwam. Vanaf mijn uitkijkpunt op zolder zag ik het land onder mij liggen, in allerlei tinten bruin en groen. Grond en struiken, stenen en heuvels – een dor land, flets onder de bleke lucht. Lelijk. Kaal. Thuis. Maar nu, op die laatste heuvel voor ons huis – die met de grote plataan met mijn initialen in de stam gekerfd, de stam glad gesleten van het klimmen, en die ene tak, perfect om op te zitten lezen – naast die heuvel, mijn heuvel, kwam een grote vrachtwagen tot stilstand, met ‘US Army’ op beide zijanten.

‘Ze zijn er,’ zei Ma. ‘Avery! Herschel! Ze zijn er.’

Ik deed een stap achteruit, bij het zolderraam vandaan, terwijl een tweede vrachtauto bij de schuur aankwam. Banden knerpten over de steentjes, de motoren werden uitgezet en er bleef een gesmoorde stilte over. Ik drukte me tegen de muur, hield mijn adem in en verroerde me niet. Een portier sloeg dicht. Gedempte stemmen. Een man. Toen mijn moeder. Ze lachte.

Ik zette de nagels van mijn vingers in mijn arm en keek omlaag naar mijn schoenen. Ik snoof de geur van mest en hooi op – herinneringen aan een plek die voor mijn ogen vervaagde.

En mijn moeder lachte.

Beneden klonk geknars van de schuurdeur die opengeschoven werd. Het zonlicht stroomde over de grijze, verweerde balken. ‘Olive?’

Oom Herschel. Ik drukte me nog steviger tegen de muur.

‘Ik weet dat je daar boven bent,’ siste hij. ‘Kom naar beneden. Nu!’ Met dat laatste woord deed hij mijn voornemens op slag verdwijnen, zoals alleen oom Herschel dat kon.

De ladder kraakte toen ik mijn voeten erop zette en hui-

verde onder mijn handen, alsof hij mijn zorgen deelde. Toen ik van de laatste sport sprong, schoot er een wolkje stof van onder mijn schoenen. Ik rechte mijn rug en stak mijn kin naar voren tegen oom Herschels dreigende blik.

Zijn flanellen overhemd spande om zijn borstkas. Hij veegde het zweet uit zijn dunner wordende zwarte haardos en zette met een spottend lachje zijn versleten cowboyhoed weer op zijn hoofd. ‘Wegwezen! Ga even fatsoenlijk gedag zeggen. Straks denken die mannen nog dat we een stel boerenkinkels zijn.’

‘O, dus nu vinden we het opeens belangrijk wat het leger van ons denkt? Een paar weken geleden hadden we volgens mij nog een hekel aan Roosevelt en de oorlog. Maar nu hebben uw communistenvriendjes gezegd dat ze van gedachten veranderd zijn, dus nu zijn we opeens voorstanders van de oorlog. Zo kan ik –’

‘Hou je klep, Olive.’

Herschel hief zijn hand op om te slaan, maar ik dook voor hem weg. Hij was groter dan ik, maar ik was sneller.

Hij keek me kwaad aan. ‘Wat ben je toch nog kinderachtig! Je denkt alleen maar aan jezelf. Dit land heeft je soft en dom gemaakt. Toen ik zo oud was als jij –’

Maar ik liep de schuur uit voordat hij zijn zin kon afmaken. Het kon me niet schelen wat Herschel deed toen hij zo oud was als ik nu ben. Toen was hij vast net zo zwartgallig en Russisch als nu.

De oktoberzon was ongenadig fel. De zomer weigerde plaats te maken voor de herfst, zoals vaak het geval was in dit deel van Nieuw-Mexico. Ik boog mijn hoofd en staarde naar de grond, in een poging de werkelijkheid te ontwijken. Maar ik wist dat ik die uiteindelijk onder ogen zou moeten zien.

‘Olive? Olive, dit is sergeant Hawthorne.’ Mijn moeder klonk luchtig, gemaakt, irritant.

‘Olive, aangenaam je te ontmoeten.’

Sergeant Hawthorne had donker haar, glad achterover ge-

plakt met pommade, en ogen zo groen als de Rio Grandevallei in de lente. Hij was lang – meer dan 1,80 meter, vermoedde ik – en gespierd, wat zelfs onder zijn saai, bruine uniform duidelijk te zien was. Hij keek me aan met een glimlach die kuiltjes in zijn wangen deed verschijnen. Bij een normaal iemand zou ik al die dingen aantrekkelijk gevonden hebben. Buitengewoon knap zelfs.

Helaas had ik al besloten dat ik een hekel aan hem had.

Hij stak zijn hand uit. Ik negeerde die.

Naast me stond mijn moeder nerveus te giechelen en aan haar jurk te trekken. ‘Olive.’

Maar nog schudde ik hem niet de hand. Het duurde even voordat Sergeant Hawthorne zijn hand weer terugtrok. Die stomme knappe glimlach bleef om zijn mond liggen.

‘Het geeft niet, mevrouw Alexander. Ik heb een dochter van ongeveer haar leeftijd. Ik weet alles over tienermeisjes.’

Ze lachten allebei om zijn grapje, alsof het leuk was. Het gegiechel van mijn moeder eindigde in een van haar hoestbuien.

‘Sorry hoor,’ zei ze schor. ‘Het stof. Je went er eigenlijk nooit aan.’ Toen ze eindelijk weer op adem was, schraapte ze haar keel en gebaarde ze naar mijn broer, die met grote stappen kwam aanlopen. ‘En dit is mijn zoon, Avery.’

Hij was lang en pezig, mijn broer, met gitzwart haar dat nooit plat wilde blijven liggen. Hij zag er jonger uit dan zijn negentien jaar, maar dat compenseerde hij de laatste tijd met een belachelijke, zogenaamd mannelijke houding. Hij rechte zijn rug en schudde sergeant Hawthorne de hand met genoeg kracht voor ons samen.

Sergeant Hawthornes ogen werden groot terwijl zijn arm naar voren werd gerukt door Avery’s stevige greep. Hij verstijfde even, maar herstelde zich snel en lachte geamuseerd. ‘Dat is nog eens een ferme handdruk.’

Avery perste zijn lippen op elkaar op een belachelijke, overdreven serieuze manier.

‘Een man als jij kunnen we in het leger wel gebruiken!’

‘Ik vertrek morgen, sir.’

Sergeant Hawthorne knikte kort en grijnsde, zich totaal niet bewust van het effect dat Avery’s woorden op mijn moeder hadden. Even veranderde haar houding. Even hield ze onbewust haar adem in.

Toen hij zich vorig jaar voor het eerst had aangemeld, was hij om medische redenen afgewezen. Ik weet er verder niets van, alleen dat Avery met vuur in zijn ogen en de geur van whisky in zijn adem was teruggekomen van het rekruteringskantoor, met een reeks scheldwoorden waarbij zelfs oom Herschel een mak schaap leek. Avery was nooit luchthartig geweest, maar sinds die tijd was de duistere wolk boven zijn hoofd alleen maar dikker geworden. Hij bracht minder tijd in huis door en was vaker in de casita. Zijn slechte humeur werd nog versterkt door dat van onze oom en gevoed door een gestage stroom verhandelingen van Herschel over dit land en zijn problemen.

Maar ondanks alles had ik gedacht dat het daarbij zou blijven. De wereld zou oorlog voeren, maar wij zouden gewoon doorgaan zoals altijd, onveranderd. En dat was ook zo... Een tijdje. Toen kregen we een brief van het leger. En voor ik het wist, kwamen Herschels vrienden uit Californië langs. Ze hielden rumoerige vergaderingen in de casita – waar Avery ook aan meedeed – en werden steeds luidruchtiger, en daarna opmerkelijk stil. Dagenlang was het op de ranch een komen en gaan van allerlei vreemde mannen, en toen waren ze opeens allemaal weer verdwenen. Toen kondigde Avery aan dat het leger zich bedacht had en hij binnenkort ook zou vertrekken.

Sinds die tijd glimlachte mijn broer vaker, maar mijn moeder steeds minder. Ik hield me gedeisd, deed gewoon mijn taken en probeerde te doen alsof er niets aan de hand was.

Maar nu was het zover.

Oom Herschel liep vlak langs me heen, waarbij hij wat

harder tegen mijn arm botste dan noodzakelijk was. ‘Sergeant Hawthorne, Herschel Alexander.’

‘Herschel, ja. Aangenaam je te ontmoeten. Ik kan je niet genoeg bedanken.’

Ik keek boos naar de grond. Alsof we een keuze hadden.

‘Het is natuurlijk tijdelijk,’ zei sergeant Hawthorne. ‘De mannen kunnen hier tijdens de bouw verblijven. Voordat jullie het weten, zal het huis weer van jullie zijn. Maar het land duurt misschien wat langer. Het hangt ervan af of...’ Hij slikte in wat hij had willen zeggen.

Een ongemakkelijke stilte vulde de ruimte tussen ons.

Hij kon ons niet vertellen wanneer. Hij kon ons niet vertellen waarom. Maar hij wist het. Hij wist waar dit allemaal voor diende en welke geheimen de overheid verborg onder de term ‘oorlogsinspanningen’. En het feit dat hij het wist, hing als een donkere wolk boven ons hoofd, die niet verdween door glimlachen en mooie praatjes.

‘Ik zal u even rondleiden,’ blafte oom Herschel, waardoor de spanning werd verbroken. ‘We zijn bijna klaar in het huis – hier en daar nog wat details – maar ik zal u het terrein laten zien. Kijkt u hier eens...’ Hij gebaarde met zijn hand en ging sergeant Hawthorne voor.

Mijn moeder liet haar schouders hangen terwijl ze hen nakeek. De glimlach, de vreugde, het masker – alles verbleekte net zo snel als het gekomen was. Ze haalde een sigaret uit de zak van haar jurk en stak die met trillende vingers op. ‘Kom, Olive,’ zei ze mat, nadat ze een trek had genomen. ‘We hebben nog werk te doen.’

Toen we in het huis waren, ging Avery verder met het opstapelen van dozen in de gang en ma pakte in de keuken borden in. Ik hielp mee en begon dekens op te vouwen in de woonkamer, terwijl ik op de binnenkant van mijn wang beet om de tranen tegen te houden.

Pa was zeven jaar geleden omgekomen bij een ongeluk met een nukkige stier. Zijn broer, Herschel, was niet lang

daarna uit Californië teruggekomen en was in de casita gaan wonen, mokkend, maar plichtsgetrouw. Sindsdien hingen zijn stemmingen en slechte humeur als een donkere wolk boven de ranch. Ik had steeds het gevoel dat als pa nog leefde dit allemaal niet zou gebeuren. Dat was natuurlijk niet zo – mijn vaders aanwezigheid kon geen einde aan de oorlog maken, en zijn afwezigheid ook niet – maar ik klampte me toch vast aan die illusie.

‘Olive, breng die stapel maar naar de casita. Avery, die spullen moeten naar de schuur.’

Avery kreunde toen hij twee dozen tegelijk optilde. ‘Weet je zeker dat ze het goedvinden dat we deze spullen in de schuur opslaan?’

Mijn moeder stak nog een sigaret op en nam een lange trek, voordat ze antwoord gaf. ‘De schuur is nog van ons, tenminste, dat staat in de papieren die ze ons gegeven hebben. “Onteigeningsrecht” of niet, we zullen gewoon de kost moeten blijven verdienen en daar hebben we de schuur voor nodig. Maar ik zou niet weten hoe we –’

‘Het komt wel goed, ma.’

Mijn moeder en broer wisselden een blik, vluchtig maar doordringend, en Avery draaide zich om en verdween naar buiten.

De rook van ma’s sigaret kringelde om haar gezicht toen ze hem nakeek. Het duurde even voordat ze eindelijk met haar ogen knipperde en me met een matte glimlach aankeek.

Ik glimlachte niet terug. Ik sloeg op een stapel dekens in een poging die zo klein te maken dat ik die in één keer zou kunnen meenemen, en liep met grote stappen naar buiten. Ik wilde haar niet aankijken. En Avery ook niet. En ik wilde het woord ‘onteigeningsrecht’ al helemaal niet meer horen. De overheid bleef dat woord maar gebruiken. Alsof iets eerlijk werd als je er maar een naam voor had.

Oom Herschel en sergeant Hawthorne stonden naast de legertruck als oude vrienden te lachen en te praten. Ik liep

hen voorbij met mijn neus in de lucht. De dekens gleden half uit mijn armen en sleepten door het stof, maar het kon me niet schelen. Dan sliep ma maar onder vuile dekens. Ze was tenminste nog bij ons, op de ranch. Ja, het leger zou er ook zijn. Het land zou kleiner worden en het huis zou niet meer van ons zijn. Maar ook in de casita zou ze in slaap vallen bij het gehuil van de coyotes en met de geur van artemisia die door de wind werd meegevoerd. Morgenochtend zou ze gewoon wakker worden en de zon boven de Jornada zien opkomen, en zien hoe het grijs van de nacht veranderde in allerlei tinten rood en bruin en geel. Dan zou ze met Herschel naar buiten gaan om gewoon hun werk te doen. Zo zouden ze hun leven leven, zoals ze altijd hadden gedaan.

En Avery? Over een paar dagen zou Avery scheep gaan. Hij kon eindelijk zijn plicht vervullen en zijn rusteloze verlangen zou een uitweg vinden, een doel. Zijn leven zou betekenis hebben.

Maar ik zou morgenochtend in Alamogordo wakker worden, in de slaapkamer met het bleekblauwe behang in het huis van mijn grootmoeder aan Delaware Avenue. Het huis met de kapotte schoorsteen, waardoor er binnen overal rook hing, en met de omheinde voortuin die niet eens groot genoeg was voor een rijtje maïsplanten. Het huis waarbij het uitzicht op de bergen werd belemmerd door rijen vergelijkbare huizen en waar de muren niet gekleurd werden door schilderijen van zonsondergangen in de woestijn, maar in elke kamer een portret van Jezus hing.

Het was maar negentig kilometer rijden, maar het had net zo goed een miljoen kilometer kunnen zijn.

Eigenlijk moest ik dankbaar zijn. Volgens de posters konden we allemaal een rol spelen in de oorlogsinspanningen. We zouden uiteindelijk ons land terugkrijgen, had het leger beloofd, als de oorlog voorbij was en de overheid klaar was. Ik zou trots moeten zijn omdat ik op deze manier een offer kon brengen.

Dat was ik ook. Echt waar. Ik was er niet bepaald gelukkig mee dat we gedwongen werden afstand te doen van ons land en onze bestaansmiddelen, maar het was tenslotte oorlog. Ergens diep vanbinnen wist ik dat het niet de schuld van het leger was. Maar het was gemakkelijker om tegen een vreemde tekeer te gaan dan de waarheid onder ogen te zien. Minder pijnlijk. Nee, ik was niet boos op het leger.

Ik was boos op de anderen.

Ik begreep niet waarom verhuizen het offer was dat ik moest brengen, terwijl ma en Herschel mochten blijven. Waarom Avery dichter naar het front ging, maar ik verder er vandaan. Waarom ik weggewerkt werd en behandeld werd als een kleuter die in de weg liep, en niet als een nuttig onderdeel van de familie. Overal om me heen hadden mensen hulp nodig... maar blijkbaar niet het soort hulp dat ik te bieden had.

Ik gooide de dekens in de casita op de grond en nam niet de moeite ze helemaal naar de slaapkamer te brengen. Toen liep ik terug naar het huis. Mijn verdriet en mijn boosheid werden bij elke stap heviger. De woonkamer was leeg. In het achterste gedeelte van het huis klonken stemmen.

Nee, niet maar gewoon in het achterste gedeelte van het huis. In mijn deel van het huis.

Nee. Nee, nee, nee.

Ik rende naar de plaats waar het geluid vandaan kwam en kwam slippend in de deuropening tot stilstand. Avery was bezig boeken van mijn boekenplank te halen en legde ze in een doos waar 'Alamogordo' op stond.

Mijn moeder zat op het randje van mijn bed en zag me als eerste. 'Olive, het is de laatste kamer. We hebben zo lang mogelijk gewacht –'

Ik luisterde niet meer naar wat ze nog meer zei. Ik stortte mezelf op Avery, terwijl er iets uit mijn keel ontsnapte wat het midden hield tussen schreeuwen en huilen. Het boek in zijn handen – *Schateiland*, een van pa's lievelingsboeken – kwam

met een bons op de vloer terecht, terwijl hij zich met zijn armen probeerde te verweren tegen mijn slagen.

‘Mijn kamer uit!’ gilde ik. Ik krabde hem met mijn nagels. ‘Ga weg! Ga weg!’

‘Olive! Olive, hou daarmee op!’ De stem van mijn moeder klonk van ver weg, gedempt door mijn woede.

Avery’s arm begon te bloeden, maar ik bleef krabben. Het was onvolwassen, kinderachtig, alsof we weer klein waren en hij mijn lievelingsspeelgoed kapotgemaakt had. Maar dat kon me niet schelen. Zijn ogen stonden verbaasd terwijl hij zich in allerlei bochten wrong in een poging me te ontwijken en weg te komen. Ik klauwde naar zijn gezicht, maar toen werd mijn arm met een pijnlijke ruk naar achteren getrokken.

‘Laat dat!’ De stank van zweet en tabak drong zich aan me op. Oom Herschel draaide met één hand mijn arm op mijn rug en kneep met de andere in mijn bovenarm. ‘Wat mankeert jou in vredesnaam?’

Mijn moeder stond te kijken, haar handen voor haar mond geslagen. Sergeant Hawthorne stond in de deuropening. Die stomme glimlach was eindelijk van zijn gezicht verdwenen en zijn glimmende, zwarte schoenen waren stoffig. Toen ik hem zag – die vreemdeling, die indringer, die in mijn slaapkamer stond alsof die van hem was, en dat was ook zo – werden mijn armen en benen slap.

Avery maakte zich breed en greep vlug het boek van de vloer. De kaft scheurde toen hij het boek ruw in de doos duwde. Hij lachte zelfgenoegzaam en daagde me uit nog iets te zeggen of hem nog eens aan te vliegen.

Die scheur – dat kleine scheurtje in de kaft van een boek dat ik sinds mijn kindertijd niet meer had gelezen – spoorde me niet aan tot nog meer boosheid en geweld, maar zorgde ervoor dat ik brak. Ik rukte me los uit oom Herschels greep en vluchtte de kamer uit. Door mijn tranen heen kon ik nauwelijks de tranen op mijn moeders wangen zien. Buiten werd ik even verblind door de zon, maar ik bleef rennen,

langs de casita en de schuur, en voorbij de veekraal, naar de weidse woestijn.

Rauwe snikken benamen me de adem, terwijl de grond langzaam omhoog liep. Ik hijgde en voelde me ellendig. Ik dook op tijd opzij voor de yucca's en de jeneverbesstruiken, ondanks de tranen in mijn ogen. Ik kende de Chupadera Mesa als mijn broekzak. Elke heuvel, elk dal, elk takje van de creosootstruiken en elke grasspriet – ik kende ze allemaal.

Maar nu vertrok ik. Hoelang zou het duren voordat ik alles vergat?

Ik bleef rennen totdat ik boven op die ene heuvel stond, bij de grote, gespleten rots. De spleet had de vorm van een bliksemschicht, waardoor een geheime ruimte was ontstaan die alleen wij wisten te vinden.

Het konijnenhol. Zo had mijn broer het genoemd, omdat we, als we ons erdoor wrongen, altijd deden alsof we konijnen waren. Eenmaal binnen stond je op een verborgen rand die als een soort bordes uitstak in een ondiepe grot, waar je eigenlijk alleen op je knieën in kon. We hadden er een deur voor gemaakt van half verrot hout en de ruimte volgestouwd met oude, mottige dekens en kussens, stripboeken en goedkope romannetjes.

Het was ons eigen plekje geweest, van Avery en mij. Voor dat pa was gestorven en oom Herschel bij ons introk. Toen we nog vrienden waren en het leven nog leuk was. Maar nu was het mijn plekje, mijn veilige schuilplaats, een plek om te ontsnappen aan mama's verdriet, Avery's nukkigheid en oom Herschels slechte humeur. Een overblijfsel uit mijn jeugd, dat ik weigerde los te laten. Want hierboven, tussen de rotsen en de struiken, kon ik nog doen alsof ik het leven begreep.

Op dit plekje kon niemand me zien, maar ik zag onze ranch tientallen meters onder me, zinderend in de hitte. In de verte de grillige top van Oscura Peak, over de glooiende heuvels van de *mesa* in het oosten de donkere vlek van het oude lavaveld en in het zuiden een vage glimp van de gipsduinen. Ik zakte

op mijn knieën neer, terwijl een nieuwe golf van verdriet me overspoelde.

De ranch was al meer dan een halve eeuw in de familie, nog van voordat Nieuw-Mexico die naam had. Sinds mijn grootouders met hun twee zoontjes vanuit het vaderland waren geëmigreerd. In die tijd wilde niemand een stuk van de Jornada del Muerto. Waarom zouden ze? De ‘Weg van de Dode’ was een wildernis, honderddertig kilometer woestijn tussen Socorro en El Paso. Er was geen water, weinig vegetatie en het was er ’s zomers zo heet dat je bloed ging koken.

Maar het land riep mijn grootouders; zo gaat het verhaal tenminste. Grootvader bouwde de leemstenen muren van ons huis met zijn blote handen. Het puntdak, het kippenhok, de schuur, de veekraal... Alles droeg zijn stempel. Herschel was als tiener weggevlucht met de mededeling dat hij terugging naar Rusland om voor de revolutie te strijden. (Maar pa wist zeker dat hij niet eens verder zou komen dan de grens van Californië. Veel geblaat maar weinig wol, had hij voor de grap gezegd. Maar ik kwam er al snel achter dat ik dat gerucht niet moest herhalen waar mijn oom bij was, anders kon ik een heftige reactie verwachten.) Maar mijn vader was in zijn geadopteerde thuisland gebleven en zijn Sovjetbloed was in het hete Nieuw-Mexico ontdooid. Een jaar na de bruiloft van mijn ouders had mijn grootvader de casita gebouwd en met een muur aan het huis een binnenplaats gemaakt. Hij en mijn grootmoeder wilden de rest van hun dagen in de casita doorbrengen, en mijn ouders stichtten in het grote huis hun eigen gezin.

Zo gebeurde het. Grootvader stierf in de achterste slaapkamer van de casita en werd begraven in een verre hoek van het terrein. Mijn grootmoeder volgde hem niet lang daarna.

Daarna nam pa de ranch over en bouwde een derde slaapkamer aan het grote huis voor zijn dochter, voor mij. Al mijn herinneringen – aan hem, mijn familie, mijn leven – draaiden om deze ranch.

Nieuw-Mexico. Ons thuis. Mijn thuis. Maar nu niet meer.

Het was alsof ik uren huilde, totdat mijn ogen brandden en mijn wangen ruw waren van de opgedroogde tranen. Totdat de zon nog maar een vingerbreedte boven de bergen lag, de schaduwen begonnen te lengen en het landschap zich geleidelijk overgaf aan de nacht. Toen hoorde ik het geluid van knarsende stenen. Avery's ogen keken door de spleet in de rots.

Ik veegde ruw over mijn gezicht, in een poging de sporen van mijn verdriet uit te wissen.

'Je ziet er belabberd uit,' zei hij, terwijl hij door de spleet kroop en op zijn hurken naast me kwam zitten. Hij strekte zijn lange benen voor zich uit en liet ze over de rand bungelen.

Ik keek hem boos aan en schoof een eindje bij hem vandaan. 'Mijn kleren passen qua kleur tenminste bij elkaar.'

Hij keek omlaag naar zijn outfit. 'Die van mij niet?'

Een spijkerbroek en een vuilwit overhemd pasten prima bij elkaar, maar Avery was sinds zijn geboorte kleurenblind en het was een gewoonte om hem ermee te plagen, hoe dom het ook was. Het was een bedroevende poging om de normale dingen vast te houden in een wereld die op zijn kop stond.

'Het spijt me van je boek.'

Ik keek even naar de schrammen op zijn armen en naar zijn wang, die een beetje dik geworden was. Het zag er best pijnlijk uit en ik had er bijna spijt van. 'Sorry dat ik door het lint ging en je aanvloog.'

'Pff, dat heb je niet gedaan.'

'Weet je dat zeker?'

Hij voelde even aan een beginnende blauwe plek. 'Ik probeerde gewoon een goede grote broer te zijn door je te laten winnen.'

'Hou toch je mond, Avery.'

Maar er speelde een glimlach om mijn mond. Hij grijnsde en gaf me speels een duw tegen mijn schouder.

We keken samen naar de zonsondergang. De lucht verkleurde van geel naar oranje en rood.

Even later hoorde ik hem zuchten. ‘Je kunt je hier niet blijven verstoppen, Olive.’

‘Ik verstop me niet. Ik wil gewoon alleen zijn,’ zei ik.

Maar mijn poging grappig te zijn mislukte. Avery bleef ernstig kijken. ‘Ma maakt zich zorgen om je.’

‘Mooi.’

‘Hou op! Zo mag je niet doen.’

‘Zo mag ik niet doen? Jij hebt het recht niet mij te vertellen wat ik moet doen. Jij gaat weg.’

‘Dat ik wegga, betekent nog niet dat het me niet kan schelen wat hier gebeurt.’

Ik keek naar mijn schoenen. De veters waren gerafeld en de neuzen beschadigd. Herinneringen aan een plek die niet meer bestond. Ik sloeg mijn armen om mezelf heen. ‘Waarom sturen ze me weg?’ Ik had gedacht dat ik geen tranen meer overhad, maar ze sprongen opnieuw in mijn ogen. ‘Het is niet eerlijk. Vooral niet omdat jij ook weggaat. Ik ben bijna volwassen. Ik kan best helpen! Ze kunnen het toch niet allemaal alleen?’

‘Olive...’

‘Waarom willen ze me hier niet?’

Avery ging verzitten, duidelijk niet op zijn gemak. ‘Olive, soms zijn er dingen in de wereld die groter zijn dan wij. Groter dan ons gezin, groter dan ons huis. Ik weet dat je dat nog niet begrijpt –’

‘O, hou toch je mond.’ Daar was Avery ook mee begonnen. Hij was maar vier jaar ouder dan ik, maar hij deed alsof we tien jaar scheidden. Alsof hij zo verstandig en wereldwijs was... Hij was ook nog nooit verder geweest dan naar Albuquerque. ‘Ik weet best dat het oorlog is, net als jij.’

‘Ik heb het niet over de oorlog.’

Ik draaide me naar hem om, maar hij bleef voor zich uit kijken, naar het punt waar de zon net achter de horizon was

verdwenen. Hij duwde een donkere haarlok van zijn voorhoofd.

‘Ik bedoel: ik heb het wel over de oorlog. Maar het is meer. Er zijn dingen...’ Hij zweeg en zuchtte diep. ‘Wat ik probeer te zeggen, is dat sommige dingen zelfs nog groter zijn dan de oorlog, Olive. Ik... Ik kan het niet uitleggen. Maar ik hoop dat je het ooit zult begrijpen.’

Ik hield mijn hoofd schuin. ‘Waar heb je het over, Avery?’

‘Niks. Het is niks.’ Hij glimlachte flauw. ‘Maar... ik wil gewoon dat je weet dat ik er wel om geef. Wat je ook denkt, wat je ook ziet of hoort. Ik geef er wel om. Om jou, om ma, om dit allemaal.’ Hij pakte mijn hand en duwde één vinger in de grond. Omhoog in een punt en toen weer omlaag. Een V op zijn kop. Hetzelfde teken dat we in de rots achter ons hadden gekerfd. Het teken dat we in de lucht maakten als Herschel gevaarlijk werd, dat we op papiertjes schreven en onder elkaars deur door schoven als we naar onze kamer gestuurd waren, en dat we in het stof schreven als ma’s verlamdende verdriet de klussenlijst overweldigend lang had gemaakt.

De drie punten stonden voor de enige vaste punten in een onvaste wereld: ik, Avery, de mesa. Thuis.

We hadden het teken al meer dan twee jaar niet gebruikt. Maar door de ernst van het symbool nu, hier onder onze in-eengestrengelde vingers, was het alsof de tijd had stilgestaan. Ik leunde tegen hem aan in een poging dat gevoel vast te houden, maar ik wist dat het zinloos was.

Hij wist het waarschijnlijk ook. Hij sloeg geen arm om me heen, maar stond op. ‘Daarom ga ik ook weg, Olive. En daarom moet jij ook weg. We hebben allemaal onze eigen rol hierin.’

Toen was hij verdwenen. Zijn woorden hingen nog in de lucht. Hoewel ik wist dat hij alleen maar terugging naar de ranch, voelde het alsof hij al duizend kilometer ver weg was. Dat was hij ook, al maanden. Daar veranderden de herinneringen aan onze kindertijd niets aan.

Beneden rezen stofwolken op uit de woestijn toen nog drie legertrucks over onze lange oprit aankwamen. Ik besepte dat ik iets als trots zou moeten voelen. Camaraderie. Plichtsbesef. De eer een offer te mogen brengen, deel te mogen uitmaken van iets groters.

Ik probeerde het. Want Avery had gelijk; het was allemaal belangrijk en gewichtig.

De enige die niet belangrijk was, was ik.

Twee onafscheidelijke vriendinnen, één explosie die alles voorgoed verandert.

De zestienjarige Olive heeft haar hele leven op een ranch in New Mexico gewoond. Wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt, neemt de regering het land van haar familie in beslag om daar een topgeheime legerpost te bouwen. Olive wordt gedwongen bij haar oma in Alamogordo te wonen. Daar ontmoet ze Jo, van wie ze in eerste instantie niets moet hebben omdat haar vader de sergeant is die nu haar geliefde ranch bezet. Maar Jo blijft aandringen en uiteindelijk geeft Olive toch toe. Terwijl de vriendschap hechter wordt, komen er steeds verontrustendere berichten over wat er op de legerpost gebeurt. En dan explodeert op een dag de lucht...

JENNIFER WRIGHT debuteerde in Nederland met *Sterrenregen*. *Olive en Jo* is opnieuw een aangrijpende coming-of-ageroman waarin geloof, hoop en vergeving een belangrijke rol spelen.

Reformatorisch Dagblad over *Sterrenregen*:
'Een verhaal over blijvende
hoop en geloof in God.'

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

NUR 302

9 789029 735452